

Verden er lille

Vi konstaterer det ofte: Verden er lille, og tilfældige møder har i den sammenhæng en overbevisende virkning. Hvordan gik det lige til, at vi skulle mødes her? To minutter før eller senere, og det var aldrig sket.

De omkringfarende ærøboer har gang på gang mødt hinanden ude i verden. Hvem har ikke hørt vandrehistorien om de to sømandskoner, der mødte hinanden ude i det fremmede, og hvor den ene straks spurgte: "Hvad vej er du kommet?", mens den anden svarede: "Jeg tog over Ærøskøbing."

Dermed er historiens internationale udgangspunkt straks blevet helt hjemligt, og den samme tanke melder sig med historien om en flok Marstalsøfolk, der mødtes på et værtshus i Rio Grande do Sul i Sydamerika. De var så mange og havde vel også drukket så meget, at de i overmod meddelte, at "Alle dem, der ikke er fra Marstal, skal have tæsk!" Så lød det ganske forsagt fra et hjørne af krostuen: "Gør det noget, man er henne fra Ommel?"

Mon dog det var et problem? Ommelsboerne er jo sande verdensborgere. Da telegrafist Andreas Hansen Eriksen fra Strandbyen i Ommel en gang i 1890'erne satte sine ben i Vladivostok, var den første, han mødte, en anden ommelsbo ved navn Bastholm.

Marstalleren Hans Albert Boye blev i 1880 ansat i Belgisk Congo og var med til at opmåle Congofloden. Der gik ikke længe, før han var blevet leder af lodsvæsenet på den nedre Congoflod. En dag kom et skib fra Marstal. Skibet blev stoppet med skud for boven, hvorefter en høj, slank officer afleverede en gevaldig tordenskylle til skipperen for så til sidst at slutte på marstalsk med ordene: "Nå, hvordan har du det, Hans?"

Jo, verden er lille og sikke et held. Ellers havde Erik Kromann og jeg aldrig fundet den gravsten, der er rejst for SIGRID af Ærøskøbings besætning ved Ferryland, Newfoundland, efter forliset ved det nærliggende fyr den 3. december 1904. Stenen var efterhånden gledet ud af erindringen, indtil læge Nicolai Friederichsen i 1997 fandt den igen. I 2019 ville Kromann og jeg gerne besøge graven under et besøg på Newfoundland, men hvor var den? Da vi ankom til Ferryland midt på formiddagen, var der mennesketomt, men vi parkerede ved kirken og tog i døren. Den var låst. Så fortsatte vi videre til nabohuset. En bil var ved at bakke op ad en lang indkørsel til huset, og chaufføren steg ud. Vi troede, det var husets beboer og spurgte, om han kunne hjælpe os med at finde gravstenen, der var rejst for SIGRIDS besætning. Straks begyndte manden ivrigt at pege op mod husets fordør, mens han næsten råbte: "This is your man. This is your man!" Og det var det, for vi var gået lige direkte hen til den mand, der havde hjulpet Friederichsen med at finde stenen i 1997. Hovedpersonen åbnede forvirret hoveddøren, fik en hurtig forklaring og fandt straks en masse udklip frem fra Fyns Amts Avis i 1997 foruden Ole Eges bog om Ærø. Han fortalte så, at det var helt usædvanligt for ham og konen at være hjemme på en mandag. Det skyldtes alene, at de skulle gøre rent før deres 40-års bryllupsdag. Men nu faldt alt i hak. Vi fandt gravstenen og fik i tilgift en god historie om et tilfældigt møde, vi aldrig vil glemme.

De tilfældige sammentræf kan fylde meget i bevidstheden hos dem, de sker for, men oplevelserne fører som regel ikke noget større med sig. I 1919 var det dog lige ved. Ti skibe, hvoraf de ni var fra Marstal, var blæst inde i havnen på Ibiza. Det var nytårsaftensdag, og ti styrmænd havde fået lidt mere end nok at drikke, da Peter Andersen, som senere skulle få tilnavnet "Kommandøren", fandt på at sende et telegram til konseilspræsident Zahle. Kommandørens spontant udnævnte adjutant, Thorkild Rasmussen, hjalp med formuleringen og afsendelsen af telegrammet, hvori der stod: "Den danske flåde, bestående af ti skibe og mindre fartøjer, foreslår annekton af de baleariske øer. Befolkningen er os venligsindet. Alle strategiske punkter besat. Afventer nærmere ordre".

Rygtet vil vide, at Zahle svarede: "Forhold Dem rolig." Men det var kun et rygte, for Zahle svarede slet ikke. Han greb dermed ikke chancen for at udvide kongeriget, og det var uden tvivl klogt. Dertil var de ti styrmænds møde på Ibiza trods alt lidt for tilfældigt.

Ved et årsskifte kan man let komme til at fundere over, hvad det kommende år vil byde på. Måske venter der tilfældige møder, som får større konsekvenser end annekteringen af Balearerne. Det kan også være, at der venter tilfældige møder, som blot efterlader en god historie. Eller også sker der ikke spor, men det forekommer lidt usandsynligt, for vi har jo lige konstateret, at verden er lille!

Godt nytår!